

Mandens, saaledes udviskes hun fuldstændig borgerligt, naar hun gifter sig, — se de nu bestaaende Lovregler for den gifte Kvinde.

Den Usandhed, der klæber ved Ægteskabet, er en væsenlig Grund til Sædernes Forfald, og de unge Piger, der uskyldige og dog skyldige indgaa Ægteskab uden Sympathi, de er egentlig dem, der opretholder den vanvittige Samfundsmoral, der krænker det naturlige og bedste i Mennesket.

Midlet herimod er fælles Undervisning i Barndommen, Fagskoler for begge Køn i Ungdommen og fuldstændig Frihed i det sociale Liv for de unge til at færdes i Kammeratskab og Venskab sammen.

Er altsaa den dybeste Aarsag til Sædernes Forfald, at Kønnene har været skilte, saa maa vi begynde med at bygge Broer op imellem Kønnene. Hidtil har der kun været en, Elskovs- og Ægteskabsbroen, men vi maa lægge Kammeratskabets Bro, Venskabets Bro, Fællesinteressernes Bro, Videnskabens, Kunstens og Musikens Bro over til hinanden. Er saa alle disse sympatetiske Forbindelser knyttet, saa kan vi være sikker paa, at der ikke mere vil indgaa Ægteskaber uden Kærlighed.

Saa vil de, som har siddet paa Skolebænk sammen, have lært at kende hinanden saaledes, at de vil se, at i Grunden er Mand og Kvinde hinandens lige, der er det samme etiske Grundlag i os begge, saa er Prostitutionen eller Løgnen i Ægteskabet ikke mere, da vil der ikke være en Moral for Mænd og en anden for Kvinder, men en ny Samfundsmoral for begge. (Bifald.)

Lærer *Sundboe* gendrev de mange latterlige Paa-stande, der fremsættes mod Kvindeemancipationen. Samfundsstøtterne er stadig bange for, at »Kvindeligheden« gaar tabt. Det er uheldigt, at Kvinderne ikke kan komme til at beklæde de Embeder og Stillinger, hvorfra der kan udrettes noget, men det er dobbelt uheldigt for de fattige Kvinder, der maa døje Kulde og Sult, lang Arbejdstid og stadig mindre Løn. I Byerne sluger Fabrikerne de arbejdende Kvinder, paa Landet er de dreven fra Væven, Spiderokken og andre huslige Sysler ud til Tærskemaskinen, Hakkelsemaskinen, og i Marken overalt er det forbi med den gamle »Kvindelighed«. Ingen Mand finder paa at bruge sin Hest 17—18 Timer i Døgnet, fordi det vilde volde ham Tab, men Tjenestepigerne maa arbejde i saa lang Tid, ligegyldigt om deres Kræfter slaar til. De kan jo altid afleveres til Fattigvæsenet eller Prostitutionen. Det er en Haan at tale om Arbejdernes Familieliv og om om deres Børneopdragelse, thi Arbejderne har ikke Tid til at dyrke disse Ting. Vi maa komme til en Normalarbejdsdag og en Normalarbejds-løn. Der bør ogsaa fastsættes en bestemt Hviledag for Kvinderne. Staten bør fastsætte baade Arbejdstid og Løn. Det er muligt, at det gamle Samfund falder med disse Reforme, men saa er det ifølge Naturens Orden, at det skal falde. (Bifald.)

Henning Jensen. Der er en Tanke oppe i Tiden, maaske den største, nemlig Sammenslutningstanken, Sammenslutningen imellem Folk i de forskellige Nationer og trods deres forskellige Stand, Sammenslutning mellem Mand og Kvinde til fælles Arbejde. Denne Tanke er imidlertid ikke ny, den er for saa vidt gammel, det er Kristendommens Grundtanke i

Modsatning til Hedenskabet, nemlig: Adsplittelse; de første Kristne gennemførte den strax, idet de be- tragtede hinanden som Brødre. Det er saa let at sige, vi er alle Brødre, men praktisk at gennemføre det, det er *det*, det gælder om, men derfor kom denne Kristendommens Sammenslutningstanke Magthaverne paa tværs, thi det, de skulde leve af, var den Gang som nu: Adsplittelse. »Del og hersk«, siger et gam- melt Ord, som Magthaverne længe før Kristendom- mens Tid har gjort sig til en Opgave at løse, derfor var det dem mangtpaaliggende at faa denne Sammen- slutningstanke, som Kristendommen havde sat ind i Verden, ud af Verden, men saa galdt det om at faa Mænd, som havde Indflydelse paa Folket, paa sin Side, og det lykkedes dem, da Kristendommen blev gjort til Statsreligion, idet de Præster, som der blev ansat, ikke maatte prædike Sammenslutning, men Ad- splittelse. Den romersk-katolske Kirke har noget af denne Sammenslutningstanke i sig, idet den søger at samle de forskellige Nationer under et, men dens Fejl er, at den selv vil staa som den øverste, og at den kun har Øje for den nationale Sammenslutning, men ikke for den sociale.

Derimod gaar Adsplittelsestanken helt igennem den lutherske Kirke, som lægger Vægt paa at ad- splitte Nationerne, at udjævne Kløften mellem de for- skellige Samfundsklasser, at gøre Forskel paa Mand og Kvinde. Man kunde næsten kalde de lutherske Præster nationalliberale, Lutheranerne har kun grebet den religiøse Del, medens Grundtanken er gaaet tabt. Sammenslutningstanken finder dog Jordbund i vor Tid, men af Mennesker, som ikke er kristne, det vil sige Fritænkere, som tænker frit om den kristne Lære, men har grebet dens Grundtanke. Nr. 1 paa Pro- grammet lyder: »Kvindernes Indflydelse og deres Virksomhed med Hensyn til de menneskelige Sam- funds Fremskridt og Udvikling.« Ja, her kunde Kvin- derne øve Indflydelse paa Samfundet ved at gøre sig til Talsmænd for Sammenslutningstanken, men det vil falde Kvinderne svært, thi saa maa de bryde med Præsterne, og Kvinderne er som oftest Præsternes ivrigste Tilhængere, ligesom Kvindesagen som oftest møder størst Modstand blandt Kvinderne. Det er foreløbig kun Smaafolk og intelligente Folk, som vil tage saadanne Tanker op. Kristendommen fandt ogsaa først Jordbund hos Smaafolk, de store kom først med, da den var bleven til Hedenskab, da Kristendommen var bleven Talsmand for Hedenskabets Adsplittelses- tanke. Man skal ikke tro, at man bliver Ridder af Dannebrog, fordi man tager slige Sager op, men lad os kæmpe for, at Kristendommens store Grundtanke vil sejre, selv om det først sker, naar vi ligger i Graven.

Froken Lagesen. Naar jeg skal sige et Par Ord om Kvindesagen, vil jeg bemærke, at først er jeg ikke nogen stor Ven af det Ord Kvindesag. Jeg vil snarere ønske, det blev kaldt en Menneskesag, for der er mange Mænd, som heller ikke har den Ret, vi arbejder for at faa. Jeg vil ikke tale om Valgret, for det er der mange Mænd, der ikke har. Kvinderne bør forlange samme Arbejde, samme Løn som Mæn- dene. Hovedsagen bør vistnok ikke dreje sig om, at Kvinderne kommer i de Embeder, men det bør dreje sig om at forlange samme Arbejde, samme Løn. Ellers